

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В IV КЛАС
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 май 2022 г.

- *Подготви се да запишеш текста за диктовка на определеното място в бланката за отговори.*

- *Прочети внимателно задачите от № 1 до № 10 и в бланката за отговори отбележи с X буквата на верния отговор срещу номера на съответната задача.*

1. С коя от думите се проверява правописът на думата *град*?

- А) градче
- Б) градове
- В) градска

2. Коя от думите е с две представки?

- А) заплува
- Б) подрежда
- В) заподскача

3. С коя представка е уместно да се допълни думата в изречението?

Учителката каза, че утре ще ме ___ пита по математика.

- А) за-
- Б) раз-
- В) из-

4. В коя народна мъдрост има числително име?

- А) Колкото глави – толкова умове.
- Б) Всяко чудо за три дни.
- В) Ден година храни.

5. В кое словосъчетание прилагателното име може да се степенува?

- А) студени ръце
- Б) майчин език
- В) дървено столче

6. В кое от словосъчетанията думите са съгласувани по род и по число?

- А) тесните релса
- Б) чудното влак
- В) красивата природа

7. На кой ред всички думи са антоними на подчертаната дума в изречението?

Горделивият паун носи ветрило.

- А) стеснителен, срамежлив
- Б) високомерен, надменен
- В) наперен, неуверен

8. В кое изречение глаголт е употребен в преносно значение?

- А) На сутринта вятърът утихна.
- Б) Слънцето се усмихна.
- В) Дърветата вече разцъфнаха.

9. Кое изречение е сложно?

- А) Не разчитай нито на кошчета, нито на чистачи!
- Б) Погрижи се за почистването на боклука си!
- В) Вземи отпадъците и ги изхвърли в контейнера!

10. Кое изречение изразява заповед?

- А) Играй си с мен, моля те!
- Б) Деца, не късайте цветята!
- В) Ако обичаш, дай ми книгата!

- Прочети внимателно текста и задачите към него. На задачи от № 11 до № 14 в бланката за отговори отбележи с X буквата на верния отговор.

Огънят – приятел и враг на човека

Огънят е особено важен за оцеляването на първите хора. Смята се, че те започват да го използват преди около 600 000 години. В началото го получават от горските пожари, а след това дълго и грижливо го поддържат. Постепенно хората се научават и сами да палят огън, като трият две сухи парчета дърво едно в друго. Огънят ги топли в студените нощи, защитава ги от хищници и им служи за приготвяне на храна. Хората се събират около него и общуват помежду си.

Често обаче огънят е опасен за хората, защото е причина за пожар. По данни от последните години средно на ден възниква по един пожар, причинен от детска игра с огън. Пожар може да бъде предизвикан и от неправилно използване на електрически уреди, претоварване на електрическата мрежа или по други причини. При пожар се развива висока температура и се отделят силно отровни вещества. Те оказват вредно влияние върху човешкия организъм.

При пожар бързо трябва да се позвъни на телефонния номер за спешни повиквания 112, за да дойдат пожарникарите.

11. Къде е възможно да прочетеш такъв текст?

- А) в детска енциклопедия
- Б) в сборник с приказки
- В) в тълковен речник

12. Кога хората за първи път използват огъня?

- А) преди около шест хиляди години
- Б) преди около шестдесет хиляди години
- В) преди около шестстотин хиляди години

13. Какво означава изразът *оцеляването на първите хора*?

- А) уцелване на диви животни
- Б) преследване на цел в живота
- В) запазване на живота им

14. Кое действие може да предизвика пожар според информацията в текста?

- А) забравена включена ютия в електрическата мрежа
- Б) смяна на батерии на електрическо фенерче
- В) свързване на настолен компютър към интернет

➤ *В бланката за отговори запиши на съответното място отговора си на задачи от № 15 до № 20 към текста.*

15. Какъв начин за запалване на огън откриват първите хора?

16. Защо огънят е важен за оцеляването на първите хора? Запиши ТРИ причини.

17. С какъв извод се свързват данните за пожарите от последните години?

18. Каква опасност за човешкия организъм крие пожарът според текста?

19. Обясни значението на думата „пожарникар“.

20. Според теб огънят повече помага или повече вреди на човека?

- Прочети внимателно следващата задача и състави текст от няколко изречения. Запиши го в бланката за отговори.

21. Състави кратък текст по картинката, като си помагаш с опорните думи и с въпросите. Озаглави текста.

Опорни думи:

- зоопарк
- шапка
- изненада

Въпроси:

- Къде се развива действието?
- Какво се случва?
- Как според теб завършва случката?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В IV КЛАС
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
26 май 2022 г.

ТЕКСТ ЗА ДИКТОВКА*

Между скалите✓се вие✓железопътна линия. ✓✓Тя е✓с по-тесни релси
✓и по нея✓бавно се движи влакче.✓✓Нарича се✓теснолинейка.✓✓
Пътуването с нея✓е най-интересната✓и най-живописната разходка✓сред
природата.✓✓Гледката✓е прекрасна.✓✓Влакчето си играе✓с тежките
клони✓на дърветата. ✓✓Спира за кратко✓на някоя гара✓и пак потегля на
път.

Легенда за четец:

✓ - малка пауза

✓✓ - голяма пауза

* Учениците слушат текста от електронен запис. Само при неразрешим технически проблем и след разрешение на началника на РУО текстът се диктува от учител.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В IV КЛАС
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

26 май 2022г.

ОТГОВОРИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Критерии за оценяване на диктовката

№	Критерии	Брой точки
1.	Пише правилно гласни в неударени срички	3
2.	Пише правилно звучни съгласни пред беззвучни в средата на думата	3
3.	Пише правилно думи с представки	3
4.	Пише правилно степенувани прилагателни имена	3
5.	Пише правилно сложни думи	3
6.	Пише отделно думи без свое ударение	1
7.	Пише правилно думите, без да пропуска, добавя или заменя букви (извън оценените с предходните критерии)	1
8.	Определя правилно границите на изреченията – записва главна буква в началото и препинателен знак в края	1
9.	Пренася правилно части от дума на нов ред	1
10.	Пише четливо	1
	Общо за диктовката	20

Ключ за задачите с избираем отговор

Задача №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	2
2.	В	2
3.	В	2
4.	Б	2
5.	А	2
6.	В	2
7.	А	2
8.	Б	2
9.	В	2
10.	Б	2
11.	А	2
12.	В	2
13.	В	2
14.	А	2
	Общо	28

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

Брой точки за задачите със свободен отговор

Задача №	Брой точки
15.	2
16.	4
17.	4
18.	4
19.	2
20.	6
Общо	22

**Критерии за оценяване на задача № 21 - съчиняване на текст по картинка
с помощта на опорни думи и въпроси**

№	Критерии	Брой точки
1.	Съответствие на създадения текст с изобразената случка	4
2.	Наличие на смислови акценти в текста, свързани с опорните думи	4
3.	Създаден текст, който съответства на въпросите към картинката	4
4.	Наличие на смислова връзка между изреченията в създадения текст	4
5.	Пресъздадено настроение на героите	2
6.	Правилно определяне на границите на изреченията – записване на главна буква в началото и на препинателен знак в края	4
7.	Наличие на подходящо заглавие	4
8.	Наличие на творческо и оригинално мислене при предаване края на случката	4
	Общо за задачата	30

Максимален брой точки за теста – 100 т.